

ante sardelić

salon matice hrvatske
split
5. 5—15. 5. 1971.

duško kečkemet

Malokad se dogodi da mladi umjetnik, još prije završetka Akademije, nastupi s toliko individualne snage i osebujnih karakteristika. Ante Sardelić, s otoka Korčule, nekada učenik Škole primijenjenih umjetnosti u Splitu, a zatim đak Antunca, Sabolića i Rukljača na Likovnoj akademiji u Zagrebu, predstavio se publici rano, ali smiono i samouvjereno. Ima u tih dvanaest izloženih skulptura i tridesetak crteža i tempera raznolikih, čak i oprečnih elemenata, stremljenja, dostignuća ili tek težnji — i shvatljivo je i dobro je da ih ima, jer je to dokaz neukalupljanja u stil, u maniru, dokaz traženja i previranja.

Sve to izbija temperamentno i nezadrživo iz toga mladog umjetnika s drevnog otočkog tla, kao što mladice izbijaju iz starog maslinova panja i traže pod suncem prostor svoga razvoja i oblikovanja.

Sardelić prati život oko sebe; on uočava, suživljuje se s viđenim i doživljenim i bilježi na papiru ili u glini. Prebrzo i prespontano bilježi, a da bi svakoj bilješki mogao dati svoj osebujni izraz, svoj stilski pečat.

Stoga se u Sardelićevim mladenačkim djelima sukobljuju elementi prirode s temperamentom autora. Temperamentnost i talent autorov izbijaju spontano, ali često nedovoljno prevladano i disciplinirano. U izloženim radovima počinje kristalizacija dvaju divergentnih pravaca: jedan teži analizi prirode, a drugi njezinoj sintezi.

U prirodi privlači kipara karakteristično i bizarno. To logično dovodi do karikature. Ne do one žurnalističke, nego do približavanja karikaturi domijeovskog tipa (N a r i v i).

Daljnji je korak umjetnikov sinteza mase i pokreta već videna u našoj skulpturi (Kršinić, Lozica, Krstulović), u prikazu tegoba života otočana. Ti su rezultati momentano najprihvatljiviji i najdovršeni, ali malo obećavaju u daljnjem autorovu razvoju.

Tu je, napokon, ono u čemu vidim daljnji razvoj i mogući uspjeh umjetnikov: pokušaj sinteze prethodno analiziranih elemenata. I sadržajne i likovne sinteze.

Masa koja je dosada bila r a s t v o r e n a (N a r i v i) teži sada zatvorenosti. Katkada se ta sinteza i zatvorenost razvija u vertikalni (Škojarka na tovaru), a katkada u bloku (Povratak). To je, svakako, sazrijevanje. O dosadašnjem dometu tog

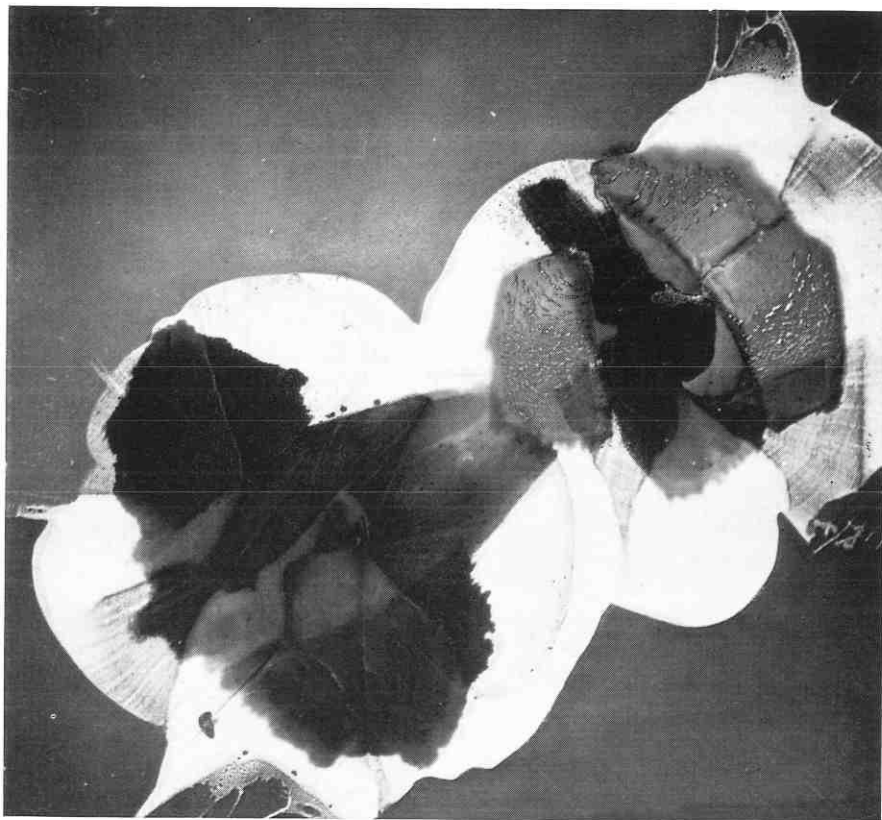
procesa najbolje govori skulptura Škojari, najzrelije ostvarenje mladoga kipara. Zadržana je analiza jedne specifične sredine, a u isto se vrijeme anegdoticnost pretvorila u sveobuhvatnu simboliku i očitu monumentalnost, koju nemaju ostale skulpture.

Može se taj razvoj, to stremljenje autorovo, pratiti i na njegovim crtežima, studijama za skulpture, krokiijama, posebno na studijama maslinovih debala. Ta čvorasta maslinova debla, nemirna, uskovitlana olujama i žegama, putokaz su slikaru na putu između doživljaja prirode i doživljaja oblika. Kao što u tim maslinovim čvorugama dominiraju i masa i dinamika u isto vrijeme, tako i u Sardelićevim studijama tih maslina ima ujedno dovoljno realnog i dovoljno samostalnog likovnog.

Možda će mladi autor u tvrdom ali uskovitlanom maslinovu drvetu naći svoj materijal i svoj likovni oblik.

Ostale izložene skulpture tipični su radovi za glinu, za gips — materijale u kojima kipar može najbrže i najlakše stvarati. Neki pokušaji u drvu još ništa ne jamče. A hoće li kamen, taj tradicionalni korčulanski materijal, naći mjesto u njegovu stvaranju, pitanje je budućnosti. Možda — kad se temperament mladoga umjetnika malo stiša i disciplinira, više podredi zakonima materijala kojima radi.

Ovaj umjetnik može griješiti, može lutati i posrtati, ali gotovo je nemoguće da taj likovni temperament i taj prirodni talent ne oblikuju zrelog i osebnog umjetnika.

šime perić

galerija umjetnina
split

8. 5—22. 5. 1971.

duško kečkemet

Pri svakom novom susretu sa slikama Šime Perića pitamo se: je li to apstraktno slikarstvo, ili ono vuče korijenje iz stvarnosti. Perić pripada malobrojnoj grupi hrvatskih umjetnika koji su prvi zaplovili u vode apstrakcije. On je tom likovnom izrazu uvijek ostao dosljedan.

Perića prvenstveno zanima likovna kompozicija oslikane površine. On će svako opisivanje, svaku literarnost podrediti općem vizuelnom doživljaju. Njegov ritam je ritam linija, ploha i boja. To je slikarstvo slično kaligrafiji složene i senzibilne psihe. Katkada je na granici slučajnosti i tašizma.

Svaka Perićeva slika ima istina, korijen u realnome svijetu, ali ne u svijetu opisnih događaja, nego složenih, katkada i podsvjesnih, utisaka tih događaja, nijansiranih utisaka, kompleksnih atmosfera. Slike Šime Perića nisu odraz stvarnosti, nego asocijacije pojedinih fenomena stvarnosti.